

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 109/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť A., B., zastúpenej advokátkou JUDr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 8 C 29/2011 a Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 9 Co 335/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2012 doručená sťažnosť A., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach vedených Okresným súdom Čadca (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 C 29/2011 a Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 9 Co 335/2011. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 30. marca 2012.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na obnovu konania zo 17. februára 2011 domáhala obnovy konania vo svojej právnej veci ako žalobkyne proti žalovanému Mgr. P. B. Pôvodné konanie prebiehalo na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 117/2008. Návrh na obnovu odôvodnila tým, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 62/2009 z 28. septembra 2010 bola zmluva o sprostredkovaní prípravy študenta na skúšky v študijnom odbore „právo“ v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka posúdená ako platná, a to s poukazom na to, že ide o súkromno-právny vzťah založený na princípe zmluvnej voľnosti, nie teda o verejno-právny vzťah. Obdobná zmluva bola aj predmetom pôvodného konania.

Uznesením okresného súdu č. k. 8 C 29/2011-37 z 19. mája 2011 bol návrh na obnovu konania zamietnutý. Uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 335/2011 z 30. novembra 2011 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Potvrdzujúce uznesenie krajského súdu bolo právnej zástupkyňi sťažovateľky doručené 30. januára 2012.

Podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru. Všeobecné sudy argumentovali tým, že právny názor na výklad zákona vyslovený iným orgánom než procesným súdom, ktorý vo veci konal v rámci svojej právomoci, nie je spôsobilým dôvodom na obnovu konania. Nie je možné v danom prípade povoliť obnovu konania, pretože tu nie sú skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, ktoré sťažovateľka bez svojej viny nemohla použiť v pôvodnom konaní, pretože rozhodnutie súdu v inej veci dôvodom na obnovu konania nie je. Sťažovateľka v návrhu na obnovu konania poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu ako na dôkaz, ktorý zjavne môže privodiť pre ňu priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Najvyšší súd rozhodoval o takej istej zmluve, akú sťažovateľka uzatvorila s mnohými fyzickými osobami, pričom dospel k názoru, že zmluva je platná.

Sťažovateľka navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 8 C 29/2011 a krajským súdom pod sp. zn. 9 Co 335/2011 s tým, aby boli uznesenia krajského súdu z 30. novembra 2011 a okresného súdu z 19. mája 2011 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Napokon sa domáha aj náhrady trov konania v sume 323,50 €.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 9 Co 335/2011-55 z 30. novembra 2011 vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 8 C 29/2011-37 z 19. mája 2011 o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania. Podľa názoru krajského súdu nezameniteľnosť a záväznosť rozhodnutia súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť, je jednou zo záruk právnej istoty. Náprava rozhodnutia sa spravidla môže docieľiť v riadnom dvojinštančnom postupe formou odvolania. Výnimkou z tohto pravidla sú tzv. mimoriadne opravné prostriedky, ktorými sa dosahuje náprava právoplatných rozhodnutí, ak existujú závažné okolnosti, ktoré spochybňujú správnosť a spravodlivosť rozhodnutia. V týchto prípadoch dodržiavanie zásady právnej istoty ustupuje. V našom práve sú takými mimoriadnymi opravnými prostriedkami obnova konania, dovolanie a mimoriadne dovolanie. Každý z týchto prostriedkov je viazaný striktnými procesnými podmienkami. Z uvedeného možno jednoznačne vyvodiť, že pokiaľ sťažovateľka nevyužila možnosť podania dovolania, resp. mimoriadneho dovolania, nie je možné jej nečinnosť v tomto smere nahrádzať prostredníctvom inštitútu obnovy konania, a to ani na základe sťažovateľkou akcentovaného rozhodnutia najvyššieho súdu v inej obdobnej veci. Právny názor na výklad zákona vyslovený iným orgánom než procesným súdom, ktorý vo veci konal v rámci svojej právomoci, nie je spôsobilým dôvodom obnovy konania. Preto nebolo možné považovať rozhodnutie najvyššieho súdu za spôsobilý dôvod obnovy konania, a to aj napriek tomu, že posudzoval otázku platnosti zmluvy o sprostredkovaní v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Jeho závery nemajú všeobecnú záväznosť. Ide o rozhodnutie, ktorým bola sporná otázka vyriešená vo vzťahu medzi účastníkmi konkrétneho konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 8 C 29/2011 pre porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Proti uzneseniu okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky mal krajský súd v odvolacom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba dodať, že sťažovateľka možnosť podať odvolanie aj využila.

Odlišná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 9 Co 335/2011 pre porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia krajského súdu, podľa ktorej existencia odlišného právneho názoru vyslovená v inom súdnom konaní riešiacom skutkovo i právne analogickú problematiku nie je dôvodom na obnovu konania, je dostatočná a presvedčivá. V žiadnom prípade ju nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú.

Ani z pohľadu ústavného súdu nemožno judikatúru súdov (aj keby malo ísť o ustálenú a konštantnú judikatúru) považovať za skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné požiadať o obnovu konania. Judikatúra totiž predstavuje právny názor na výklad a aplikáciu určitej právnej normy, a to buď vo všeobecnej polohe, alebo v nadväznosti na konkrétne skutkové okolnosti riešeného prípadu. Zjednodušene povedané to znamená, že s ohľadom na súdnu prax v iných veciach môže účastník konania vo svojej právnej veci argumentovať v prospech pre neho priaznivého výkladu a aplikácie práva s poukazom

na rozhodnutia vydané v iných obdobných prípadoch. Preto pokiaľ bola sťažovateľka presvedčená o nesprávnosti právneho posúdenia jej veci (čoho dôkazom v jej očiach bolo aj dovolacie rozhodnutie najvyššieho súdu v inej obdobnej veci), mohla a mala sa pokúsiť svoj odlišný právny názor presadiť v rámci dovolania, prípadne podnetom na podanie mimoriadneho dovolania. Napokon mohla podať aj sťažnosť ústavnému súdu. Nie je však možné namiesto uvedených prostriedkov nápravy právoplatných rozhodnutí použiť inštitút obnovy konania, ktorý je mimoriadnym opravným prostriedkom najmä na nápravu pochybení pri zisťovaní skutkového stavu, nie teda na naprávanie chybných právnych názorov.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2012